

Måttenheter

De sju grundenheterna

Längd	1 m	(meter)
Massa	1 kg	(kilogram)
Tid	1 s	(sekund)
Elström	1 A	(ampère)
Temperatur	1 K	(kelvin)
Ljusstyrka	1 cd	(candela)
Materiemängd	1 mol	(mol)

Två supplementenheter

Plan vinkel	1 rad	(radian)
Rymdvinkel	1 sr	(steradian)

Femton härledda enheter med egna namn

Frekvens	1 Hz	(hertz)	= 1/s
Kraft	1 N	(newton)	= 1 kg x m/s ²
Tryck, mekanisk spänning	1 Pa	(pascal)	= 1 N/m ²
Energi, arbete	1 J	(joule)	= 1 Nm
Effekt	1 W	(watt)	= 1 J/s
Elmängd, laddning	1 C	(coulomb)	= 1 As
Elektrisk potential, spänning	1 V	(volt)	= 1 W/A
Kapacitans	1 F	(farad)	= 1 C/V
Resistans	1 Ω	(ohm)	= 1 V/A
Konduktans	1 S	(siemens)	= 1 A/V
Magnetiskt flöde	1 Wb	(webwe)	= 1 Vs
Magnetiskt flödestäthet	1 T	(tesla)	= 1 Wb/m ²
Induktans	1 H	(henry)	= 1 Wb/A
Ljusflöde	1 lm	(lumen)	= 1 cd x sr
Belysning	1 lx	(lux)	= 1 lm/m ²

Kraftmoment

1 kpm	9,807 Nm	1 Nm	0,1020 kpm
1 lbf x in	0,1130 Nm		8,851 lbf x in
1 ldf x ft	1,356 Nm		0,7376 lbf x ft
1 ton x ft UK	3037 Nm		0,3293 x 10 ⁻³ ton x ft UK
1 ton x ft US	2711 Nm		0,3688 x 10 ⁻³ ton x ft US

Tryck mekanisk spänning

1 bar	100 x 10 ³ Pa	1 Pa	10 x 10 ⁻⁶ bar
1 kp/cm ² =at	98,07 x 10 ³ Pa		10,20 x 10 ⁻⁶ kp/cm ² =at
1 kp/mm ²	9,807 x 10 ⁶ Pa		0,1020 x 10 ⁻⁶ kp/mm ²
1 torr	133,3 Pa		7,501 x 10 ⁻³ torr
1 atm	101,3 x 10 ³ Pa		9,869 x 10 ⁻⁶ atm
1 lbf/in ²	6,895 x 10 ³ Pa		0,1450 x 10 ⁻³
1 ton/in ² UK	15,44 x 10 ⁶ Pa		64,6 x 10 ⁻⁹ ton/in ² UK
1 ton/in ² US	13,78 x 10 ⁶ Pa		72,3 x 10 ⁻⁹ ton/in ² UK

1 torr = 1 mm Hg vid 0°C och 9,81 m/s², 1 dyn/cm² = 10 Pa, 1 mm vattenpelare = 9,81 Pa

Densitet

1 g/cm ³ =kg/dm ³	10 ³ kg/m ³	1 kg/m ³	10 ⁻³ g/cm ³ =kg/dm ³
1 lb/in ³	27,68 x 10 ³ kg/m ³		36,13 x 10 ⁻⁶ lb/in ³
1 lb/ft ³	16,02 kg/m ³		0,5578 Btu/ft h °F
1 lb/yd ³	0,5933 kg/m ³		6,933 Btu/ft ² h °F

m³/kg kallas volymitet eller specifik volym

Värmeledning

(värmeledningsförmåga, värmeledningstal)

1 kcal/m h °C	1,163 W/m K	1 W/mK	0,8598 kcal/m h °C
1 cal/cm s °C	418,7 W/m K		2,338 x 10 ⁻³ cal/cm s °C
1 Btu/ft h °F	1,731 W/m K		0,5578 Btu/ft h °F
1 Btu in/ft ² h °F	0,1442 W/m K		6,933 Btu/ft ² h °F

Värmeövergång och värmegenomgång

(värmeövergångstal, värmegenomgångstal)

1 kcal/m ² h °C	1,163 W/m ² K	1 W/m ² K	0,8598 kcal/m ² h °C
1 cal/cm ² s °C	41,87 x 10 ³ W/m ² K		23,88 x 10 ⁻⁶ cal/cm ² s K
1 Btu/ft ² h °F	5,678 W/m ² K		0,1761 Btu/ft ² h °F

* Talvärdena har hittills benämnts α-värde och k-värde 1 K = 1°C

Magnetiska storheter

1 Oe (örsted)	79,58 A/m	1 A/m	12,57 x 10 ⁻³ Oe
1 Mx (maxwell)	10 ⁻⁸ Wb	1 Wb	10 ⁸ Mx
1 Gs (gauss)	10 ⁻⁴ T	1 T	10 ⁴ Gs

Tilläggsenheter

Förutom de femton standardiserade, härledda med egna namn, har man tillsvärdare tillåtit några ytterligare allmänt använda sådana enheter av vilka kan nämnas

Plan vinkel	1°	(grad)	= $\frac{1}{180}$ rad = 17,45 x 10 ⁻³ rad
	1'	(minut)	= $\frac{1}{60}$ rad = 0,2909 x 10 ⁻³
	1''	(sekund)	= $\frac{1}{3600}$ rad = 4,848 x 10 ⁻⁶ rad
	1g	(gon)	= $\frac{1}{200}$ rad = 15,71 x 10 ⁻³ rad
Volym	1 l	(liter)	= 10 ⁻³ m ³
Tryck	1 bar		= 10 ⁵ Pa

Multipelprefix

10 ¹²	T = tera	(10 ⁻²)	c = centi
10 ⁹	G = giga	10 ⁻³	m = milli
10 ⁶	M = mega	10 ⁻⁶	μ = micro
10 ³	k = kilo	10 ⁻⁹	n = nano
(10 ²)	h = hekto	10 ⁻¹²	p = piko
(10)	da = deka	10 ⁻¹⁵	f = femto
(10 ⁻¹)	d = deci	10 ⁻¹⁸	a = atto

( ) används i andra hand

Omräkningsfaktorer

Längd

1 in	25,4 x 10 ⁻³ m	1 m	39,37 in
1 ft	0,3048 m		3,281 ft
1 yd	0,9144 m		1,094 yd
1 mile	1,609 x 10 ³ m		0,6214 x 10 ⁻³ mile
1 nautisk mil	1,852 x 10 ³ m		0,5400 x 10 ⁻³ nautiska mil

1 Å (ångström) = 10⁻¹⁰ m, Svensk mil = 10⁴ m = 10 km.

Yta

1 in ²	0,6452 x 10 ⁻³ m ²	1 m ²	1,550 x 10 ³ in ²
1 ft ²	92,90 x 10 ⁻³ m ²		10,76 ft ²
1 yd ²	0,8361 m ²		1,196 yd ²
1 acre	4,047 x 10 ³ m ²		0,2471 x 10 ⁻³ acre
1 square mile	2,590 x 10 ⁶ m ²		0,3861 x 10 ⁻⁶ square mile

1 a (ar) = 100 m², 1 ha (hektar) = 100 a, 1 tunnland = 4936 m²

Volym

1 in ³	16,39 x 10 ⁻⁶ m ³	1 m ³	61,02 x 10 ³ in ³
1 ft ³	28,32 x 10 ⁻³ m ³		35,31 ft ³
1 yd ³	0,7646 m ³		1,308 yd ³
1 gallon UK	4,546 x 10 ⁻³ m ³		220,0 gallon UK
1 gallon US	3,785 x 10 ⁻³ m ³		264,2 gallon US

1 l (liter) = 10⁻³ m³, 1 registrerton = 2,832 m³ = 100 ft³

Hastighet

1 km/h	0,2778 m/s	1 m/s	3,6 km/h
1 ft/s	0,3048 m/s		3,281 ft/s
1 mile/h	0,4470 m/s		2,237 mile/h
1 knop	0,5144 m/s		1,944 knop

1 knop = 1 nautisk mil/h.

Kraft

1 dyn	10 x 10 ⁻⁶ N	1 N	0,1 x 10 ⁶ dyn
1 kp	9,807 N		0,1020 kp
1 lbf	4,448 N		0,2248 lbf

Enheten kilopond (kp) har även kallats kilogramkraft (kgf).

Energi, arbete

1 erg	0,1 x 10 ⁻⁶ J	1 J	10 x 10 ⁶ erg
1 kWh	3,6 x 10 ⁶ J		0,2778 x 10 ⁶ kWh
1 eV	0,1602 x 10 ⁻¹⁸ J		6,242 x 10 ¹⁸ eV
1 kpm	9,807 J		0,1020 kpm
1 kcal	4,187 x 10 ³ J		0,2388 x 10 ⁻³ kcal
1 hkh	2,648 x 10 ⁶ J		0,3777 x 10 ⁻⁶ hkh
1 ft x lbf	1,356 J		0,7376 ft x lbf
1 Btu	1,055 x 10 ³ J		0,9478 x 10 ⁻³ Btu

Effekt

1 kpm/s	9,807 W	1 W	0,1020 kpm/s
1 kcal/s	4,187 x 10 ³ W		238,8 x 10 ⁻⁶ kcal/s
1 kcal/h	1,163 W		0,860 kcal/h
1 hk	735,5 W		1,360 x 10 ⁻³ hk
1 hp	745,7 W		1,341 x 10 ³ hp
1 ft x lbf/s	1,356 W		0,7376 ft x lbf/s
1 Btu/h	0,2931 W		3,412 Btu/h

Massa

1 lb	0,4536 kg	1 kg	2,205 lb
1 slug	14,594 kg		68,52 x 10 ⁻³ slug
1 oz	28,35 x 10 ³ kg		35,27 oz
1 cwt	50,80 kg		19,68 x 10 ⁻³ cwt
1 ton UK	1,016 x 10 ³ kg		0,9842 x 10 ⁻³ ton
1 sh cwt us	45,36 kg		22,05 x 10 ⁻³ sh cwt
1 sh tn US	907,2 kg		1,102 x 10 ⁻³ sh tn